

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 335

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 5 aprilie 2022

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE		
77.	— Lege pentru declararea lui Vasile Lucaciu „Erou al Națiunii Române”	2
474.	— Decret privind promulgarea Legii pentru declararea lui Vasile Lucaciu „Erou al Națiunii Române”	2
★		
475.	— Decret privind eliberarea din funcție a unui judecător	3
476.	— Decret privind eliberarea din funcție a unui judecător	3
477.	— Decret privind conferirea titlului de <i>Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989 — Luptător cu Rol Determinant</i>	3
ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR		
29.	— Hotărâre privind validarea unui mandat de deputat	4
30.	— Hotărâre privind modificarea anexei la Hotărârea Camerei Deputaților nr. 74/2020 pentru aprobarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Camerei Deputaților	4
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE		
597.	— Instrucțiuni ale ministrului muncii și solidarității sociale privind acordarea serviciilor sociale persoanelor vârstnice cu mobilitate redusă sau aflate în situație de dependență, care provin din zona conflictului armat din Ucraina și intră în România și nu au solicitat o formă de protecție potrivit Legii nr. 122/2006 privind azilul în România	5–7
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 4 din 27 ianuarie 2022 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	8–16

LEGI ȘI DECRETE**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****CAMERA DEPUTAȚILOR****SENATUL****LEGE****pentru declararea lui Vasile Lucaciu****„Erou al Națiunii Române”**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Pentru cinstirea memoriei lui Vasile Lucaciu (1852—1922), considerat una dintre cele mai importante personalități politice, culturale și istorice ale românilor ardeleni din perioada dualismului austro-ungar, militant pentru drepturile românilor din Transilvania, și recunoașterea eforturilor depuse de acesta pentru realizarea Marii Uniri, acesta este declarat „Erou al Națiunii Române”.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI
DEPUTAȚILOR,

CIPRIAN-CONSTANTIN ȘERBAN

PREȘEDINTELE SENATULUI
FLORIN-VASILE CÎȚU

București, 5 aprilie 2022.

Nr. 77.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind promulgarea Legii pentru declararea****lui Vasile Lucaciu „Erou al Națiunii Române”**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru declararea lui Vasile Lucaciu „Erou al Națiunii Române” și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 5 aprilie 2022.

Nr. 474.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind eliberarea din funcție a unui judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare,
având în vedere Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.004/2022,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Laura Roxana Popa, judecător la Tribunalul Sibiu, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 5 aprilie 2022.
Nr. 475.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind eliberarea din funcție a unui judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare,
având în vedere Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 966/2022,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Livia-Marcela Mango, judecător la Curtea de Apel Cluj, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 5 aprilie 2022.
Nr. 476.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind conferirea titlului de *Luptător pentru Victoria
Revoluției din Decembrie 1989 — Luptător cu Rol Determinant***

În temeiul prevederilor art. 94 lit. a) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului — Lupeni — august 1977 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se conferă titlul de *Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989 — Luptător cu Rol Determinant* domnului Grecu Nelu.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

București, 5 aprilie 2022.
Nr. 477.

ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR****HOTĂRÂRE
privind validarea unui mandat de deputat**

În temeiul prevederilor art. 70 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 94 alin. (13) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 2 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 231 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și având în vedere raportul Comisiei de validare,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Se validează mandatul de deputat al domnului Grădinaru Radu-Vicențiu, declarat supleant la alegerile din 6 decembrie 2020 în Circumscripția electorală nr. 7 Botoșani, pe lista Alianța pentru Unirea Românilor, pe locul devenit vacant ca urmare a decesului domnului Feodorov Lucian.

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 5 aprilie 2022, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ION-MARCEL CIOLACU**

București, 5 aprilie 2022.
Nr. 29.

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR****HOTĂRÂRE
privind modificarea anexei la Hotărârea Camerei Deputaților nr. 74/2020
pentru aprobarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Camerei Deputaților**

În temeiul prevederilor art. 41 alin. (4) și ale art. 43, coroborate cu cele ale art. 46 alin. (6), (8) și (11) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Anexa la Hotărârea Camerei Deputaților nr. 74/2020 pentru aprobarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1282 din 23 decembrie 2020, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

— domnul deputat Popescu Dan-Cristian, aparținând Grupului parlamentar al PSD, este desemnat în calitate de membru al Comisiei pentru tehnologia informației și comunicațiilor;

— domnul deputat Stângă George-Cătălin, aparținând Grupului parlamentar al PNL, este desemnat în calitate de membru al Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice;

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 5 aprilie 2022, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ION-MARCEL CIOLACU**

București, 5 aprilie 2022.
Nr. 30.

— domnul deputat Flucuş Dumitru, aparținând Grupului parlamentar AUR, este desemnat în calitate de membru al Comisiei pentru administrație publică și amenajarea teritoriului;

— domnul deputat Muncaciu Sorin-Titus, aparținând Grupului parlamentar AUR, este desemnat în calitate de membru al Comisiei pentru apărare, ordine publică și siguranță națională în locul domnului deputat Roman Nicolae;

— domnul deputat neafiliat Aelenei Dănuț trece de la Comisia pentru industrii și servicii la Comisia pentru cercetarea abuzurilor, corupției și pentru petiții;

— domnul deputat neafiliat Tobă Francisc trece de la Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională la Comisia pentru cercetarea abuzurilor, corupției și pentru petiții.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MUNCII ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE

INSTRUCȚIUNI

privind acordarea serviciilor sociale persoanelor vârstnice cu mobilitate redusă sau aflate în situație de dependență, care provin din zona conflictului armat din Ucraina și intră în România și nu au solicitat o formă de protecție potrivit Legii nr. 122/2006 privind azilul în România

Având în vedere:

— prevederile art. 2³ alin. (1) și art. 2⁴ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022 privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, cu modificările și completările ulterioare;

— prevederile Legii nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

— prevederile Ordinului ministrului muncii și justiției sociale nr. 29/2019 pentru aprobarea standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de persoane adulte aflate în dificultate, precum și a serviciilor acordate în comunitate, serviciilor acordate în sistem integrat și cantinele sociale,

în temeiul:

— prevederilor art. 2³ alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022 privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, cu modificările și completările ulterioare;

— prevederilor art. 18 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 23/2022 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale,

ministrul muncii și solidarității sociale emite următoarele instrucțiuni:

Art. 1. — Prevederile art. 2³ alin. (1) și art. 2⁴ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022 privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, cu modificările și completările ulterioare, sunt aplicabile persoanelor care nu solicită o formă de protecție potrivit Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. — (1) Serviciul public de asistență socială, denumit în continuare SPAS, inclusiv Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, denumită în continuare DGASPC, informează instituțiile publice implicate în gestionarea situației de urgență reprezentate de fluxul de persoane provenind din zona conflictului armat din Ucraina și care intră în România cu privire la posibilitatea ca persoanele vârstnice cu mobilitate redusă sau aflate în situație de dependență să beneficieze, la cerere, în mod gratuit de serviciile sociale în conformitate cu prevederile Legii nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, până la momentul în care persoana vârstnică solicită azil în baza Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Cererea de acordare a serviciilor sociale, al cărei model este prevăzut în anexa nr. 1, poate fi depusă la reprezentantul serviciului public de asistență socială, inclusiv la DGASPC, respectiv la autoritatea administrației publice locale cu care persoana vârstnică a luat contact la intrarea pe teritoriul României sau la oricare furnizor de servicii sociale care deține licență de funcționare pentru serviciile sociale adresate persoanelor vârstnice și cu care autoritatea administrației publice locale a încheiat un contract de servicii sociale, în condițiile legii.

(3) Cererea de acordare a serviciilor sociale se analizează de către SPAS, inclusiv de către DGASPC, în regim de urgență și se soluționează ținând cont de numărul de locuri disponibile în serviciile sociale aflate în subordine/coordonare.

(4) Pentru îndeplinirea procedurilor de acordare a serviciilor în regim de urgență, autoritatea administrației publice locale asigură interpret, inclusiv prin apeluri telefonice sau video, prin colaborarea cu voluntari, angajarea de personal cunoscător al limbii ucrainene, ruse sau, după caz, al unei limbi de circulație internațională sau orice alt mijloc de tip aplicație mobilă pentru traducere.

Art. 3. — Persoanele vârstnice cu mobilitate redusă sau aflate în situații de dependență, care provin din zona conflictului armat din Ucraina și care intră în România, fac parte din categoria „beneficiarilor admiși în regim de urgență”, în conformitate cu Standardele minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare, organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice, prevăzute în anexa nr. 1 la Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr. 29/2019 pentru aprobarea standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de persoane adulte aflate în dificultate, precum și a serviciilor acordate în comunitate, serviciilor acordate în sistem integrat și cantinele sociale.

Art. 4. — (1) Fișa de evaluare sociomedicală prevăzută în anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 886/2000 pentru aprobarea Grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice se adaptează de furnizorul de servicii sociale la situația acordării serviciilor în regim de urgență și se întocmește în funcție de informațiile disponibile la data admerii în serviciul social solicitat de persoana vârstnică.

(2) Evaluarea stării de dependență și a mobilității reduse se realizează pe baza oricărui mijloc cum ar fi:

a) documente medicale deținute de persoana vârstnică, în situația în care pot fi traduse/interpretate în cadrul echipei de evaluare;

b) evaluarea stării de sănătate/dependență realizată de cadrele medicale în taberele de refugiați;

c) evaluarea realizată pe teritoriul României de personal specializat în domeniul medical, inclusiv asistentul medical comunitar etc.

(3) Stabilirea dreptului de a primi gratuit serviciile sociale pentru persoanele vârstnice cu mobilitate redusă sau aflate în situație de dependență, provenind din zona conflictului armat din Ucraina și care intră în România, se realizează pe baza documentelor pe care persoana le deține la data solicitării serviciului și a declarațiilor acesteia, incluse în cererea de solicitare a serviciilor sociale și a celor incluse în formularul de evaluare.

(4) Serviciile sociale acordate în regim de urgență se pot acorda și în absența actelor de identitate, cu respectarea obligației prevăzute la art. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Asistentul social realizează demersuri împreună cu membrii echipei de evaluare și acolo unde situația o impune, prin intermediul unui translator/interpret sau orice alt mijloc de tip aplicație mobilă pentru traducere, astfel încât să se asigure că persoanele vârstnice cu mobilitate redusă sau aflate în situație de dependență, provenite din zona conflictului armat din Ucraina, au înțeles condițiile de acordare a serviciilor sociale prezentate la intrarea în centru sau acordate la adresa la care vor locui, în acest sens oferind persoanelor vârstnice o explicație detaliată a drepturilor de protecție socială de care pot beneficia, precum și consilierea necesară în vederea depășirii situației de dificultate.

Art. 5. — (1) În vederea implementării prevederilor art. 23 alin. (1) și art. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile administrației publice locale/SPAS își aprobă în regim de urgență proceduri operaționale pentru completarea și adaptarea instrumentelor de lucru standardizate utilizate în procesul de acordare a serviciilor sociale, în conformitate cu standardele minime de calitate în vigoare.

(2) Persoana responsabilă din cadrul SPAS de la nivelul comunei, orașului, municipiului, desemnată în acest sens de către primar sau, după caz, de directorul SPAS, informează zilnic SPAS de la nivelul județului cu privire la situația persoanelor vârstnice beneficiare de servicii sociale în condițiile prevederilor art. 23 alin. (1) și art. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022, cu modificările și completările ulterioare, conform modelului prevăzut în anexa nr. 2.

(3) SPAS de la nivelul județului/sectoarelor municipiului București (DGASPC) colaborează cu SPAS din județ, cu furnizorii privați de servicii sociale și cu DGASPC din alte județe/sectoare ale municipiului București în vederea coordonării identificării locurilor disponibile în serviciile sociale

pentru persoanele vârstnice și admiterea persoanelor vârstnice ca beneficiari, în condițiile prevederilor art. 23 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022, cu modificările și completările ulterioare.

(4) DGASPC centralizează datele prevăzute la alin. (2) și, împreună cu datele aferente serviciilor proprii DGASPC, le transmite zilnic Ministerului Muncii și Solidarității Sociale în format electronic, prin completarea online a formularului disponibil la următoarea adresă: <https://forms.gle/LdYnccWZvubhqqKh7>.

Art. 6. — (1) Rolul asistentului social și/sau al tehnicianului de asistență socială de la nivelul autorităților administrației publice locale este diferențiat în funcție de etapele de intervenție/acordare a serviciilor sociale:

a) identificarea persoanelor vârstnice cu risc social crescut, respectiv persoane dependente, persoane cu nevoi speciale, persoane care vor să locuiască cu ceilalți membri ai familiei etc.;

b) evaluarea nevoilor sociale în vederea asigurării serviciilor sociale adecvate nevoilor individuale/familiale;

c) identificarea rețelei de servicii sociale adecvate persoanelor vârstnice afectate de conflictul armat din Ucraina, la nivel local și/sau județean;

d) sprijinirea în vederea integrării/accesului la serviciile sociale recomandate în urma evaluării inițiale și elaborării planului de intervenție;

e) consilierea/intervenția pentru depășirea șocului, spaimii, temerilor de natură imediată, a stărilor de vulnerabilitate emoțională, în echipă cu psihologul și/sau alți specialiști;

f) suportul în cazul pierderii resurselor personale sau pierderii membrilor familiei sau persoanelor de atașament;

g) consilierea, în vederea prevenirii abuzului, în cadrul serviciilor sociale sau în comunitate;

h) identificarea furnizorilor privați sau a persoanelor fizice care pot asigura găzduirea și asigurarea nevoilor de bază, pentru o perioadă delimitată, până la identificarea unor servicii sociale adecvate nevoilor persoanelor vârstnice;

i) revizuieste Strategia privind dezvoltarea serviciilor sociale și planurile anuale de acțiune privind serviciile sociale;

j) realizează ecomapa și genograma familiei;

k) alte tipuri de intervenții care sunt în relație cu aria asistenței sociale sau care țin de responsabilitățile asistentului social.

(2) Autoritățile administrației publice locale iau măsurile necesare pentru asigurarea suportului/supervizării pentru creșterea rezilienței în activitatea profesională, cauzate de evenimentele și situațiile în care asistentul social/tehnicianul de asistență socială este implicat profesional.

(3) Autoritățile administrației publice locale pot colabora în acordarea serviciilor sociale cu voluntari români sau străini, aparținând misiunilor internaționale de asistență umanitară, cu alți furnizori de servicii sociale, publici sau privați.

Art. 7. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentele instrucțiuni.

Art. 8. — Prezentele instrucțiuni se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul muncii și solidarității sociale,
Marius-Constantin Budăi

ANEXA Nr. 1
la instrucțiuni**CERERE**
de acordare a serviciilor sociale

— Model —

Subsemnatul,, reprezentat prin,
(numele și prenumele)
cu domiciliul stabil în localitatea, str. nr., Ucraina,
în calitate de persoană vârstnică dependentă, intrată în România ca urmare a conflictului armat, identificat
cu document de identitate/pașaport seria nr., solicit acordarea de servicii sociale:

Declar pe propria răspundere următoarele:

mă aflu într-o situație de mobilitate redusă/dependență și nu am solicitat o formă de protecție potrivit Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare;

nu dețin documente de identitate valide;

sunt neînsoțit;

sunt însoțit de:

(Se vor preciza datele de identificare ale însoțitorului/persoanei/persoanelor
cu care a călătorit și cu care are relații de rudenie/prietenie/intrajutorare.)

voi locui la adresa:

Numele și prenumele persoanei vârstnice	Vârsta ¹	Semnătura	Telefon/Date de contact

Alte observații privind nevoi speciale

Data

.....

Semnătura

.....

¹ Conform documentului de identitate/pașaportului etc. sau vârsta declarată, în cazul lipsei unui document de identitate.

ANEXA Nr. 2
la instrucțiuni**INFORMARE**

**cu privire la situația persoanelor vârstnice cu mobilitate redusă sau aflate
în situație de dependență, care provin din zona conflictului armat din Ucraina și intră în România
și nu au solicitat o formă de protecție potrivit Legii nr. 122/2006 privind azilul în România,
cu modificările și completările ulterioare**

— Model —

DGASPC

Data

Nr. crt.	Centrul/Serviciul care asigură serviciile sociale	Număr de persoane vârstnice	Număr de persoane vârstnice fără documente de identitate valabile	Număr de însoțitori fără documente de identitate valabile
TOTAL				

Funcția

Persoana responsabilă

.....

(numele și prenumele)

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 4

din 27 ianuarie 2022

Dosar nr. 2.813/1/2021

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Oana Burnel — judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu — judecător la Secția penală
Mircea Mugurel Șelea — judecător la Secția penală
Francisca Maria Vasile — judecător la Secția penală
Simona Elena Cîrmaru — judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie — judecător la Secția penală
Rodica Cosma — judecător la Secția penală
Ana Hermina Iancu — judecător la Secția penală

Pe rol se află soluționarea sesizării formulate de către Curtea de Apel București — Secția a-II-a penală, în baza art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu următoarei chestiuni de drept:

„În situația în care infracțiunea de furt este comisă de o persoană ce poartă o mască, într-un spațiu unde purtarea măștii este obligatorie, se reține varianta calificată a infracțiunii de furt prevăzute de dispozițiile art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal?”.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) raportat la art. 473 alin. (8) din Codul de procedură penală și art. 36 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Sedința este prezidată de către președintele Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

La ședința de judecată participă doamna Adina Andreea Ciuhan Teodoru, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Eucarie Ecaterina Nicoleta, procuror în cadrul Secției Judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit în cauză de către judecătorul-raportor, acesta fiind comunicat părților potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

Totodată, s-a învederat că, urmare a solicitărilor formulate în temeiul art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, la dosarul cauzei au fost depuse puncte de vedere asupra problemei de drept deduse dezlegării.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a acordat cuvântul în dezbateri.

Reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna procuror Eucarie Ecaterina Nicoleta, având cuvântul referitor la chestiunea de drept supusă dezlegării, a susținut că în speță sunt îndeplinite condițiile

prevăzute cumulativ de legiuitor pentru admiterea sesizării, inclusiv sub aspectul existenței unei veritabile probleme de drept ce se cere a fi explicitată.

Cu privire la fondul problemei de drept supuse dezlegării, doamna procuror a precizat că simpla purtare a unui dispozitiv care acoperă o parte a trăsăturilor unei persoane nu o face pe aceasta să fie persoană „mascată” în sensul dispozițiilor art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, dacă scopul în care dispozitivul este purtat nu este acela de a-și ascunde identitatea.

Astfel, un obiect „maschează” — în sensul prevăzut de norma legală — nu întrucât acoperă o parte a corpului, ci întrucât are aptitudinea de a schimba trăsăturile, de a face de nerecunoscut, de a crea confuzie sau de a face de neobservat.

Prin urmare, dacă obiectul este purtat în orice alt scop, nu putem afirma despre persoana care îl poartă că este mascată, în sensul textului în discuție, chiar dacă o parte din trăsături îi sunt acoperite.

Totodată, doamna procuror a susținut că persoana care poartă un dispozitiv medical care îi acoperă o parte din față nu este o persoană mascată când poartă un astfel de dispozitiv în considerarea rolului său de protecție. Atunci când recurge la același obiect pentru a deveni de nerecunoscut, atunci este o persoană „mascată” în sensul dispozițiilor art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

Prin urmare, este o persoană mascată doar acea persoană care urmărește ca prin purtarea acestui obiect să își ascundă identitatea, nu și aceea care îl poartă în alt scop.

În concluzie, agravanta prevăzută de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal se va reține ori de câte ori o persoană poartă un obiect în scopul de a fi mai greu de recunoscut și, purtându-l, comite un furt, circumstanța fiind una reală.

Totodată, s-a precizat că în reglementările sanitare termenul de „mască” nu este folosit cu sensul din vorbirea curentă, întrucât aceste reglementări nu se referă la un obiect menit să disimuleze identitatea purtătorului, să îi ascundă trăsăturile pentru a nu fi recunoscut. Termenul este utilizat printr-o deplasare de sens desemnând un dispozitiv de protecție, un dispozitiv cu rol sanitar, medical, menit să împiedice răspândirea aerului expirat și să filtreze aerul inspirat, iar scopul utilizării lui nu este de a face ca persoana care îl poartă să fie greu de recunoscut, ci acela de a împiedica circulația unui virus a cărui transmitere este preponderent aerogenă.

Prin urmare, simpla purtare a dispozitivului de protecție sanitară la care se referă normele sanitare, în condițiile prescrite de aceste norme, nu conferă persoanei care îl poartă calitatea de persoană mascată în sensul dispozițiilor art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

În măsura în care se stabilește că persoana care utilizează acest dispozitiv a făcut-o în scopul de a nu fi recunoscută, ea este una „mascată” în sensul dispoziției din Codul penal.

În raport cu argumentația ce precede, doamna procuror a solicitat completului investit să admită sesizarea formulată de Curtea de Apel București și să dea următoarea dezlegare chestiunii de drept: *Persoana care poartă dispozitivul de protecție cu rol sanitar denumit „mască”, în locurile și în condițiile stabilite de reglementările din domeniul sanitar, nu este doar prin*

aceasta una „mascată” în sensul art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal. Dacă purtarea acestui dispozitiv a fost de natură să faciliteze comiterea unei infracțiuni, ea poate fi avută în vedere la individualizarea tratamentului sancționator.

Persoana care poartă același dispozitiv în scopul de a-și ascunde trăsăturile este una mascată în sensul dispoziției menționate din Codul penal, indiferent care a fost mobilul purtării lui.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterea închisă, reținând dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 26 octombrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 16.037/301/2021, Curtea de Apel București — Secția a-II-a penală a dispus, în baza art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu următoarei chestiuni de drept:

„În situația în care infracțiunea de furt este comisă de o persoană ce poartă o mască, într-un spațiu unde purtarea măștii este obligatorie, se reține varianta calificată a infracțiunii de furt prevăzute de dispozițiile art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal?”

II. Expunerea succintă a cauzei

Curtea de Apel București — Secția a-II-a penală este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea apelului declarat de inculpatul F.M. împotriva Sentinței penale nr. 645 din 23 septembrie 2021, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București.

Prin această sentință s-a dispus condamnarea inculpatului F.M. la pedeapsa de 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat prevăzute de art. 228 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) raportat la art. 43 alin. (5) din Codul penal, constând în aceea că inculpatul, profitând de neatenția persoanei vătămate, i-a sustras acesteia din buzunar telefonul mobil.

Incidența agravantei prevăzute de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, respectiv furtul săvârșit „de o persoană mascată, deghizată sau travestită”, a fost reținută în considerarea faptului că inculpatul a comis fapta purtând o mască de protecție ce îi acoperea nasul și gura, în timp ce se afla în interiorul unui spațiu comercial.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel inculpatul F.M., care a criticat soluția primei instanțe sub aspectul încadrării juridice a faptei, în argumentarea motivelor de apel arătându-se, în esență, că fapta nu întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunii de furt calificat, ci ale infracțiunii de furt, în considerarea faptului că purtarea măștii de protecție în acel spațiu era obligatorie la data respectivă.

La termenul din data de 26 octombrie 2021, Curtea de Apel București — Secția a-II-a penală, din oficiu, a pus în discuție sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile prin care să se statueze, de principiu, dacă „în situația în care infracțiunea de furt este comisă de o persoană ce poartă o mască, într-un spațiu unde purtarea măștii este obligatorie, se reține varianta calificată a infracțiunii de furt prevăzute de dispozițiile art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal”.

Prin încheierea de la aceeași dată, instanța de trimitere a constatat îndeplinite toate cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală și, ca urmare, a dispus sesizarea instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept invocate.

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (2) din Codul de procedură penală, a dispus suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile.

III. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Instanța de trimitere a prezentat argumente în favoarea ambelor opinii referitoare la încadrarea juridică a unei fapte de furt comise în împrejurările descrise, respectiv atât a infracțiunii de furt, cât și a infracțiunii de furt calificat în varianta agravată prevăzută în prima teză a dispozițiilor art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, „de o persoană mascată”.

În susținerea opiniei potrivit căreia obligația legală privind purtarea măștii de protecție într-un spațiu comercial nu înlătură incidența formei calificate a infracțiunii de furt, s-a arătat că o normă destinată protejării sănătății publice nu poate constitui o cauză de atenuare a răspunderii penale a unei persoane ce comite infracțiuni în timp ce se conformează unor dispoziții legale nepenale, având o altă rațiune și un alt obiect de reglementare.

Mai mult, lipsa unei definiții legale a sintagmei „mască de protecție” este de natură să creeze echivoc și poate genera o practică judiciară neunitară în funcție de tipul acesteia (mască medicală, textilă, conformă ori neconformă etc.). Or, dispozițiile art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal nu pot fi interpretate și aplicate în funcție de criteriile echivoce, cu atât mai mult cu cât norma penală nu operează astfel de distincții.

S-a susținut că sintagma „de o persoană mascată” constituie o circumstanță reală de comitere a faptei, ce se reține ori de câte ori, în concret, autorul a purtat în zona feței un obiect ce îi ascunde total ori parțial fizionomia, profitând deci de această situație, indiferent dacă masca era sau nu obligatorie la locul comiterii infracțiunii.

Totodată, s-a arătat că nu are nicio relevanță poziția psihică a autorului, respectiv dacă acesta s-a mascat în scopul de a comite fapta ori a purtat masca din alte considerente, atât timp cât autorul a săvârșit fapta de furt mascat fiind, se va reține varianta calificată a infracțiunii, în lipsa unei distincții legale în cuprinsul dispozițiilor art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

În cazul în care s-ar aprecia că fapta săvârșită de o persoană ce poartă mască de protecție într-un spațiu unde aceasta este obligatorie nu întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii de furt calificat în varianta prevăzută de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, s-ar putea ajunge uneori chiar la concluzii lipsite de fundament în realitatea obiectivă și s-ar crea artificial posibilitatea ca persoanele care comit furturi să beneficieze de o încadrare juridică mai blândă sub pretextul conformării la obligația de a purta mască de protecție, deși au acționat cu mai multă îndrăzneală.

În argumentarea opiniei contrare, s-a arătat că doctrina nu este unanimă în calificarea variantei agravate ca fiind o circumstanță reală, astfel încât, în principiu, nu s-ar mai impune analizarea reprezentării autorului privind fapta sa.

În acest context, s-a subliniat că există autori care argumentează faptul că această circumstanță agravantă este una personală de individualizare, iar nu o circumstanță reală (Sergiu Bogdan, Doris Alina Șerban, *Drept penal. Partea specială — Infracțiuni contra patrimoniului, contra autorității, de corupție, de serviciu, de fals și contra ordinii și liniștii publice*, Editura Universul Juridic, 2020, p. 46).

Totodată, au fost aduse argumente teleologice în sprijinul necesității de a statua asupra scopului purtării măștii, respectiv

dacă autorul a urmărit prin aceasta ascunderea identității sale, sens în care s-a arătat că legiuitorul nu a impus această condiție deoarece, la momentul redactării textului, era implicită, se putea subînțelege că o persoană care procedează la sustragerea unui bun, mascată fiind, și-a ascuns fața tocmai pentru a comite furtul, respectiv din chiar purtarea măștii era dedus/prezumat scopul ascunderii identității în timpul săvârșirii faptei.

Or, acest raționament nu poate subzista în condițiile actuale, în care purtarea măștii este obligatorie (inclusiv în unele spații deschise, nu doar în spații închise).

S-a apreciat că în acest sens este și doctrina dezvoltată sub imperiul Codului penal din 1968, atunci când se menționează că rațiunea agravantei rezidă în folosirea de către făptuitor a unui anumit procedeu pentru a nu putea fi recunoscut. Astfel, recurgând la mascare (deghizare sau travestire), făptuitorul se dovedește mai periculos, el chibzuieste mai mult asupra modului în care va realiza hotărârea sa infracțională și își ia măsuri pentru a nu putea fi identificat.

Prin urmare, în situația în care făptuitorul poartă o mască în îndeplinirea unei obligații legale instituite în scopul prevenirii răspândirii SARS-CoV-2, este necesar să se verifice, suplimentar, dacă a urmărit cu adevărat îngreunarea descoperirii sale, respectiv dacă s-a mascat cu intenția explicită de a comite un furt.

Este adevărat că legiuitorul nu distinge după intenția din spatele mascării, deghizării sau travestirii, dispoziția legală fiind formulată în termeni obiectivi, însă de la momentul edictării normei au intervenit schimbări care nu puteau fi prevăzute de legiuitor și care nu pot fi ignorate în condițiile în care legea impune cu caracter general portul măștii în anumite condiții de loc și timp.

S-a arătat, totodată, că, dacă s-ar reține circumstanța agravantă indiferent de motivul principal care a determinat purtarea măștii, s-ar ajunge la concluzia că nicio persoană care respectă obligația de purtare a măștii pentru prevenția răspândirii SARS-CoV-2 nu ar mai putea comite un furt simplu în spațiile închise (inclusiv în cele deschise în condițiile specificate în ordinul comun al ministerului sănătății și al ministrului afacerilor interne).

Prin urmare, pentru reținerea agravantei este necesar ca purtarea măștii să fie animată doar de intenția autorului de a se ascunde, atât timp cât această dorință se poate suprapune peste aceea de a respecta obligația de purtare a măștii, astfel încât să îi fie permis accesul în spațiu respectiv.

Aționând în acest mod, autorul se află într-un context social particular, care nu a fost avut în vedere de legiuitor la momentul reglementării acestei circumstanțe agravante, când nu putea fi previzibilă situația cu totul excepțională cu care comunitatea se confruntă în prezent în contextul pandemiei cauzate de răspândirea la nivel mondial a virusului SARS-CoV-2.

Purtarea unei măști în condiții obișnuite nu are vreo valență infracțională. Faptul că ea se suprapune peste săvârșirea unui furt îi poate conferi acest caracter, însă se remarcă faptul că nu poate fi pus semn de egalitate între persoana care ia decizia premeditată de a se masca (pentru a se proteja în timpul sustragerii bunului pentru comiterea furtului și pentru a îngreuna identificarea sa) și aceea care poartă masca în considerarea obligațiilor instituite prin acte normative pentru prevenirea contaminării cu virusul SARS-CoV-2 pe durata stării de alertă.

Reprezentarea psihică asupra comiterii unei infracțiuni este una complexă și nimic nu exclude mobilul mixt, iar scopul respectării măsurilor de protecție împotriva răspândirii virusului SARS-CoV-2 nu este incompatibil cu dorința de a ascunde săvârșirea unui furt. În același timp însă, având în vedere că protejarea altor persoane este esențială în această perioadă, simplul fapt că făptuitorul respectă normele de sănătate publică și, în același timp, comite un furt *nu echivalează în mod automat*

cu o deturnare a scopului pentru care obligația de purtare a măștii este instituită și nu poate justifica *ab initio* reținerea agravantei prevăzute de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

IV. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești și Curtea de Apel Timișoara, care, după caz, au făcut referire și la opiniile unora dintre instanțele arondate.

IV.1. Într-o primă opinie, aparent majoritară, regăsită în informațiile transmise de Curtea de Apel Bacău (Judecătoria Piatra-Neamț), Curtea de Apel Iași și instanțele arondate, Tribunalul Iași și judecătoriile Iași, Vaslui și Huși, Curtea de Apel Pitești și Curtea de Apel Timișoara și instanțele arondate, Tribunalul Timiș și judecătoriile Timișoara și Moldova Nouă, Tribunalul Dolj și Judecătoria Răcari, s-a susținut că infracțiunea de furt comisă de o persoană mascată, într-un spațiu unde portul măștii de protecție este obligatoriu, constituie furt calificat în modalitatea prevăzută de dispozițiile art. 228 alin. (1) raportat la art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

În susținerea acestui punct de vedere s-a argumentat, în esență, că autorul nu se poate prevala de dispozițiile legale privind obligativitatea purtării măștii în scopul atenuării răspunderii, normele fiind edictate în alt scop, acela al protejării sănătății publice.

S-a mai arătat că varianta calificată a infracțiunii de furt are în vedere o situație obiectivă și că, atât timp cât portul măștii de protecție împiedică/îngreunează identificarea autorului, rațiunea reglementării subzistă.

Mai mult, a aprecia că realizarea elementului circumstanțial agravant presupune ca autorul să fi urmărit îngreunarea/împiedicarea identificării sale prin portul măștii de protecție ar însemna a adăuga o condiție de tipicitate care nu este prevăzută de norma incriminatoare.

IV.2. În opinia contrară, exprimată de Curtea de Apel Oradea (*inclusiv Judecătoria Oradea*), Curtea de Apel Craiova și instanțele arondate, judecătoriile Balș, Caracal, Corabia și Motru, Curtea de Apel Ploiești (*inclusiv Tribunalul Prahova, Judecătoria Târgoviște*), Tribunalul Caraș-Severin și instanțele arondate, judecătoriile Reșița, Caransebeș și Oravița, Tribunalul Arad, Tribunalul Vaslui (*inclusiv Judecătoria Bârlad*), precum și Judecătoria Liești și Judecătoria Onești, s-a susținut că nu poate fi reținută varianta calificată a infracțiunii de furt, prevăzută de dispozițiile art. 228 alin. (1) raportat la art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în ipoteza în care furtul este comis de o persoană ce poartă mască într-un spațiu unde portul măștii de protecție este obligatoriu.

Argumentele în sprijinul acestui punct de vedere constau, în esență, în aceea că reținerea formei calificate este condiționată de scopul urmărit de autor prin purtarea măștii, respectiv acela de ascundere a identității, astfel că este necesar a se dovedi că autorul a urmărit prin portul măștii îngreunarea identificării, iar nu doar respectarea obligației legale.

Se arată că, deși textul de lege nu cuprinde o astfel de distincție, nu poate fi ignorat faptul că portul măștii constituie o obligație legală pe durata stării de alertă, iar contextul social care a impus această obligativitate nu a fost previzibil la momentul edictării normei.

V. Examenul jurisprudenței în materie

V.1. Jurisprudența națională relevantă

În materialul transmis de curțile de apel au fost indicate hotărâri judecătorești relevante pentru problema de drept ridicată în speță, unele dintre acestea fiind pronunțate în cauze având ca obiect infracțiuni de tâlhărie în forma calificată prevăzută de art. 234 alin. (1) lit. c) din Codul penal, cuprinzând o prevedere identică, în sensul că va constitui tâlhărie calificată tâlhăria săvârșită „*de o persoană mascată, deghizată, travestită*”.

Se mai remarcă faptul că problematica elementului circumstanțial agravant nu a făcut obiectul unei analize concrete în cadrul considerentelor unora dintre hotărârile identificate ori că această chestiune de drept nu a fost tranșată, argumentându-se că, și dacă s-ar aprecia necesar ca autorul să fi urmărit a profita de portul măștii, acest fapt rezultă din probatoriul administrat (Decizia penală nr. 210/AP din 23.03.2021, pronunțată de Curtea de Apel Brașov).

Consacrarea opiniei majoritare se regăsește în sentințele penale nr. 1.927 din 24 septembrie 2021, nr. 2.067 din 19 octombrie 2021, nr. 2.142 din 29 octombrie 2021 și nr. 2.331 din 24 noiembrie 2021, pronunțate de Judecătoria Iași, Sentința penală nr. 89 din 9 februarie 2021, pronunțată de Judecătoria Piatra-Neamț, Sentința penală nr. 1.750 din 1 noiembrie 2021, pronunțată de Judecătoria Ploiești, și Decizia penală nr. 313 din 4 martie 2021, pronunțată de Curtea de Apel Cluj, prin care a fost menținută sub aspectul încadrării juridice Sentința penală nr. 392 din 18 noiembrie 2020, pronunțată de Judecătoria Turda. Se constată că unele cauze au avut ca obiect infracțiuni de furt comise în stare de urgență, instanțele reținând în cazul acestora și incidența circumstanței agravante legale prevăzută de art. 77 lit. g) din Codul penal: „*săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a profitat de situația prilejuită de o calamitate, de starea de asediu sau de starea de urgență.*”

Opinia contrară se reflectă exclusiv în jurisprudența transmisă de Judecătoria Târgoviște, respectiv sentințele penale nr. 142 din 9.04.2021 și nr. 412 din 5.11.2021.

V.2. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

V.3. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VI. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

VI.1. **Opinia juridică exprimată de domnul Valerian Cioclei, profesor universitar doctor la Departamentul de Drept penal al Facultății de Drept din cadrul Universității București**, este în sensul că, în situația în care infracțiunea de furt este comisă de o persoană ce poartă o mască, într-un spațiu unde purtarea acesteia este obligatorie, se va reține varianta calificată a infracțiunii de furt prevăzută de art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, cu condiția ca, prin purtarea măștii, identificarea și tragerea la răspundere a făptuitorului să fie mai dificile (îngreunate).

În argumentarea opiniei s-a precizat în prealabil că, pentru a stabili dacă sunt întrunite condițiile necesare pentru existența elementului circumstanțial, trebuie identificate motivele pentru care legiuitorul a considerat că furtul comis de o persoană mascată este mai grav.

Cât privește distincția între circumstanțe reale și personale, s-a arătat, pe de o parte, că aceasta nu este una absolută, iar, pe de altă parte, că relevanța practică a acestei clasificări se reflectă exclusiv în cazul participației penale, pentru a stabili dacă se răsfrâng sau nu asupra celorlalți participanți. De altfel, noțiunea de „circumstanțe” se referă la împrejurări legate de faptă sau făptuitor, exterioare infracțiunii și care au legătură cu individualizarea pedepsei, în timp ce elementul constitutiv al infracțiunii care are legătură cu însăși existența infracțiunii în varianta calificată poartă denumirea de element circumstanțial.

Astfel, rațiunea legiferării elementului circumstanțial este aceea că fapta este mai gravă deoarece identificarea autorului și tragerea lui la răspundere penală sunt mai dificile atunci când furtul este pregătit prin mascare, deghizare sau travestire. S-a precizat că actele preparatorii, pregătirea prin mascare, deghizare, travestire, reprezintă o componentă obiectivă în „economia” elementului circumstanțial și că este suficientă simpla recurgere la unul dintre aceste procedee dacă identificarea autorului devine dificilă, poziția subiectivă a făptuitorului fiind lipsită de relevanță în privința existenței elementului circumstanțial.

În susținerea opiniei formulate s-a invocat interpretarea literală a textului de lege, referirea fiind clară la fapta comisă de o persoană mascată, iar nu la persoana care se maschează pentru a comite fapta.

Totodată, s-a amintit că în practica Tribunalului Suprem a fost admis un raționament similar în legătură cu un alt element circumstanțial al furtului calificat, respectiv fapta comisă de o persoană având asupra sa o armă — art. 209 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1968.

Astfel, s-a reținut că: „Nu are relevanță dacă făptuitorul se înarmează în mod special pentru comiterea furtului sau deține asupra lui arma din alte motive. Elementul material se realizează și în a doua ipoteză. Este, spre exemplu, și cazul militarului care comite furtul în timpul serviciului de pază, când era obligat să aibă arma asupra lui.” (Decizia nr. 38/1987 a Tribunalului Suprem, citată în Valerian Cioclei, *Drept penal — Partea specială. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Editura C.H. Beck, 2021, p. 278, cu trimitere la George Antoniu, Constantin Bulai, *Practică judiciară penală*, vol. III, Editura Academiei Române, 1992)

Ca atare, obligativitatea purtării măștii, din orice motiv ar decurge aceasta (stare de pandemie, acces la bal mascat, cască de motociclist etc.), nu împiedică reținerea variantei calificate a furtului, cu condiția ca, prin purtarea măștii, identificarea și tragerea la răspundere a făptuitorului să fie mai dificile (îngreunate).

VI.2. **Universitatea „Titu Maiorescu”, Facultatea de Drept, prin directorul Departamentului de Drept public**, lector universitar doctor Bogdan Vîrjan, a opinat în sensul că, în situația în care infracțiunea de furt este comisă de o persoană ce poartă o mască, într-un spațiu unde purtarea măștii este obligatorie, se va reține varianta calificată a infracțiunii de furt prevăzută de dispozițiile art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

S-a arătat că, în dezlegarea problemei de drept, trebuie analizat cu prioritate dacă o persoană care poartă mască de protecție în contextul regulilor de prevenție sanitară poate fi considerată „persoană mascată”, în sensul art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

S-a notat că doctrina de specialitate a statuat asupra sintagmei „*persoană mascată*” ca fiind o persoană care poartă total sau parțial o mască, dacă în acest fel reușește să se ascundă privirilor și să nu fie recunoscută, iar mascarea are în

vedere orice situație în care este ascunsă înfățișarea fizică a persoanei (Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea specială*, Editura C.H. Beck, 2019, p. 220; Vasile Dobrinou, Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Maxim Dobrinou, Norel Neagu, Mircea Constantin Sinescu, *Noul Cod penal comentat*, vol. II, *Partea specială*, Editura Universul Juridic, 2012, p. 229; Valerian Cioclei, *Drept penal. Partea specială I, Infrațiuni contra persoanei și infrațiuni contra patrimoniului*, Editura C.H. Beck, 2018, p. 258; Costică Bulai, Avram Filipaș, Constantin Mitrache, *Instituții de drept penal*, Editura Trei, 2006, p. 367).

Prin urmare, considerând că, pentru a putea spune că o persoană este mascată, în sensul art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, trebuie ca masca de protecție să îi acopere în așa fel fața, încât identificarea sa să fie dificilă, s-a apreciat că o persoană care poartă corect masca de protecție, astfel încât să i se acopere atât nasul, cât și gura, este o persoană mascată, în sensul legii penale.

S-a menționat faptul că opiniile doctrinare au exprimat, referitor la rațiunea instituirii elementului circumstanțial de agravare, teza potrivit căreia persoana mascată caută să se ascundă privirilor, să nu fie recunoscută sau identificată de victime sau de alte persoane și că, recurgând la mascare, făptuitorul se dovedește a fi mai periculos, deoarece el chibzuieste mai mult cu privire la modul de exteriorizare a rezoluției infracționale și își ia măsuri pentru a nu putea fi identificat, iar prin folosirea unor astfel de mijloace, contribuie la intimidarea și înfricoșarea persoanelor vătămate (Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea specială*, Editura C.H. Beck, 2019, p. 220; Octavian Loghin, Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Casa de editură și presă Șansa, ediția a III-a, p. 241; Vasile Dobrinou, Norel Neagu, *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară*, Editura Wolters Kluwer, 2008, p. 278).

S-a arătat că, deși s-ar putea susține că în statuarea asupra rațiunii agravantei ar fi necesar să se dovedească faptul că masca a fost pusă cu scopul de a ascunde identitatea, trebuie observat că din norma de incriminare nu rezultă un astfel de scop, astfel că a stabili necesitatea existenței acestei condiții ar însemna a adăuga o cerință pe care legiuitorul nu a prevăzut-o.

Ca atare, s-a subliniat că legiuitorul nu face nicio distincție în funcție de intenția din spatele mascării, deghizării sau travestirii, dispoziția legală fiind formulată în termeni obiectivi.

Opiniile exprimate în doctrină au pornit de la realitatea că orice furt săvârșit de o persoană mascată prezumă existența unui astfel de scop al ascunderii identității; cu toate acestea trebuie observat că situația în care toate persoanele ar putea fi obligate să poarte mască în spații publice nu a fost una previzibilă.

Este de necontestat că făptuitorul este mult mai greu de identificat atunci când poartă mască, indiferent dacă acesta a urmărit să își ascundă identitatea sau nu, și că, chiar dacă este obligată de lege, persoana care poartă mască este conștientă că nu poate fi identificată, prin urmare, aceasta prevede și acceptă împrejurarea că, mascată fiind, va fi mult mai greu de identificat, ceea ce scoate în evidență un pericol mai ridicat al faptei.

De altfel, poate fi imaginată situația în care făptuitorul chiar profită de contextul obligativității purtării măștii de protecție pentru a săvârși această infracțiune, după cum pot exista situații în care dorința făptuitorului de a săvârși fapta mascată se suprapune peste contextul obligativității purtării măștii de protecție.

Este adevărat că nu este de așteptat ca făptuitorul aflat într-un magazin să își dea jos masca înainte să fure. Totuși, dacă săvârșește fapta purtând mască, acesta trebuie să își asume că săvârșind fapta în aceste condiții comite un furt calificat. Este o situație asemănătoare cu cea a furtului comis în timpul nopții, când făptuitorul, chiar dacă nu a urmărit să săvârșească furtul în aceste împrejurări, trebuie să accepte că săvârșind fapta în timpul nopții va răspunde pentru furt calificat.

În altă ordine de idei, s-a subliniat că furtul săvârșit de o persoană mascată, deghizată sau travestită reprezintă o circumstanță reală, care se răsfrânge asupra tuturor participanților care au cunoscut-o sau au prevăzut-o, fără a avea importanță reprezentarea psihică a autorului faptei.

Prin urmare, fiind suficient ca participanții să cunoască sau să prevadă că autorul este mascat, pentru reținerea variantei calificate, ar fi absurd ca în cazul autorului să poată fi reținută forma simplă a furtului pentru simplul motiv că nu s-a dovedit scopul special urmărit de acesta. În aceste condiții, este evident că adăugarea unui scop special ar schimba circumstanța în una personală, ceea ce ar contraveni caracterizării date acesteia în mod constant de doctrină.

S-a concluzionat în sensul că, în cazul furtului săvârșit de o persoană mascată, nu trebuie să se demonstreze că făptuitorul s-a mascat cu scopul de a-și ascunde identitatea, acest element circumstanțial putând fi reținut și atunci când masca a fost purtată într-un spațiu în care purtarea măștii de protecție este obligatorie.

Mascarea unei persoane atrage în mod obiectiv îngreunarea posibilității de identificare a acesteia și determină totodată o îndrăzneală a făptuitorului, deoarece acesta își dă seama că este mai greu de recunoscut, indiferent dacă mascarea a avut loc în scopul comiterii furtului sau doar pentru respectarea unei obligații legale.

VI.3. Opinia juridică exprimată de Centrul de cercetări în Științe penale din cadrul Universității de Vest din Timișoara — Facultatea de Drept, prin director, conferențiar universitar doctor Laura Maria Stănilă, este în sensul că, în situația în care infracțiunea de furt este comisă de o persoană ce poartă o mască, într-un spațiu unde purtarea măștii este obligatorie, nu se reține varianta calificată a infracțiunii de furt prevăzută de dispozițiile art. 228 alin. (1) — art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

S-a arătat în prealabil că, deși norma legală nu prevede *expressis verbis*, trebuie analizată și poziția subiectivă a făptuitorului, în sensul ca acesta să fi urmărit ascunderea identității prin mascare.

În argumentarea opiniei, s-a menționat că elementele circumstanțiale pot fi clasificate în elemente circumstanțiale reale și elemente circumstanțiale personale, fiind necesară clarificarea naturii elementului circumstanțial agravant prevăzut de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

Astfel, dacă am accepta natura reală a elementului circumstanțial agravant, interpretarea ar fi în sensul irelevanței poziției psihice a făptuitorului, neinteresând dacă acesta s-a mascat în scopul de a comite fapta ori a purtat masca din alte considerente.

Cât privește elementele circumstanțiale agravante de natură personală, s-a arătat că acestea pot fi clasificate în elemente circumstanțiale personale pur subiective și elemente circumstanțiale personale obiectivabile. Scopul săvârșirii infracțiunii se înscrie în această din urmă categorie deoarece scopul determină finalitatea acțiunii, imprimând direcția acesteia, și influențează în mod necesar pericolozitatea ei obiectivă (Florin Streteanu, Daniel Nițu, *Drept penal. Partea generală*, vol. II, Editura Universul Juridic, 2018, p. 269).

S-a apreciat că elementul circumstanțial agravant prevăzut de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal se înscrie în categoria elementelor circumstanțiale personale obiectivabile, fiind necesar a stabili scopul urmărit prin mascare.

Altfel spus, este necesar ca autorul să urmărească să își protejeze identitatea prin faptul că se maschează. Deci, trebuie să se mascheze în scopul săvârșirii furtului, fiind exprimate pe aceeași linie de gândire și opinii doctrinare în sensul că circumstanța în discuție este una personală de individualizare, iar nu o circumstanță reală (Sergiu Bogdan, Doris Alina Șerban, *Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra patrimoniului, contra autorității, de corupție, de serviciu, de fals și contra ordinii și liniștii publice*, Editura Universul Juridic, 2020, pag. 46).

Legiuitorul nu a impus expres condiția scopului mascării, deoarece la momentul redactării normei nu a fost avută în vedere situația socială generată de pandemie, astfel încât se putea subînțelege că o persoană care procedează la sustragerea unui bun, mascată fiind, și-a ascuns fața tocmai pentru a comite furtul. Această interpretare este în acord cu rațiunea agravantei.

Astfel, în doctrină s-a susținut că „făptuitorul urmărește să nu fie recunoscut și, pentru aceasta, recurge la mascare” (Valerian Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infrațiuni contra persoanei și infrațiuni contra patrimoniului*, Editura C.H. Beck, 2021, pag. 272). Prin urmare, mascarea denotă o acțiune pregătită.

În aceeași ordine de idei a fost amintită și opinia exprimată în literatura de specialitate mai veche, stabilindu-se că prin mascare „autorul premeditează și concepe în mod profesional comiterea faptei” (Tiberiu Medeanu, în Matei Basarab ș.a., *Codul penal comentat*, vol. II, *Partea specială*, Editura Hamangiu, 2008, pag. 385).

Ca atare, s-a arătat că este esențial pentru reținerea acestei variante agravate a furtului ca făptuitorul să ia decizia premeditată de a se masca pentru a se proteja în timpul sustragerii bunului. Astfel, recurgerea la procedeu mascării imprimă faptei o pericolozitate sporită, făptuitorul premeditând asupra modului în care va săvârși infracțiunea și luându-și astfel o serie de măsuri pentru a nu fi identificat.

Așadar, deși norma legală în discuție nu distinge după intenția din spatele mascării, textul ar trebui interpretat teleologic, în sensul existenței unui scop implicit, scop care presupune ca autorul să se mascheze cu intenția de a înlesni sau ascunde săvârșirea furtului.

VI.4. Opinia juridică exprimată de Facultatea de Drept a Universității Babeș-Bolyai redactată de profesor universitar doctor Sergiu Bogdan și susținută de membrii catedrei de Drept penal este în sensul că, în situația în care o persoană comite un furt într-un loc unde purtarea măștii este obligatorie, organul judiciar va verifica suplimentar dacă masca respectivă a fost folosită cu scopul de a îngreuna identificarea sa și doar în această ultimă ipoteză se va reține forma calificată.

În susținerea opiniei exprimate s-a arătat că forma calificată a infracțiunii de furt în cauză a fost introdusă prin Codul penal din 1937, fiind avută în vedere o altă realitate istorică. Formularea simplificată a textului, care nu făcea referire explicită la vreun element subiectiv, a avut scopul implicit de a se evita dificultățile generate de probarea de către organele judiciare a elementului subiectiv, mascarea ca mod imaginat de infractor pentru a înlesni ascunderea identității sale.

Principial, în cazul furtului calificat comis de o persoană mascată, organul judiciar ar trebui să constate și prezența elementului subiectiv caracteristic unui furt comis de o persoană mascată — ascunderea identității prin purtarea măștii.

Totuși, această sarcină a organului judiciar a fost „înlăturată” prin aceea că, *de facto*, opera o prezumție cum că acest element subiectiv este prezent întotdeauna atunci când o persoană, având fața acoperită, decide să comită un furt.

Astăzi, într-o altă realitate istorică, folosirea pe scară largă a măștii ca mod de protejare a sănătății publice, prezumția cu care opera practica judiciară pare a nu mai fi atât de convingătoare. De fapt, prin impunerea acestei obligații legale se creează un dubiu cu privire la existența elementului subiectiv în cazul acestei forme a furtului calificat.

S-a concluzionat în sensul că, în contextul istoric actual, în care purtarea măștii este o obligație legală impusă tuturor persoanelor, nu mai operează prezumția amintită, motiv pentru care este necesar a se stabili dacă portul acesteia a fost realizat cu intenția de a ascunde identitatea, pentru a nu aplica un tratament agravat dincolo de rațiunea formei calificate a furtului.

VII. Dispoziții legale relevante

Codul penal

Art. 229 — Furtul calificat

(1) Furtul săvârșit în următoarele împrejurări: (...)

c) de o persoană mascată, deghizată sau travestită; (...)

Art. 21 — Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații

(1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală constând în exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

(2) Este de asemenea justificată fapta prevăzută de legea penală constând în îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă, în forma prevăzută de lege, dacă aceasta nu este în mod vădit ilegală.

Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, cu modificările și completările ulterioare:

Art. 13. — Pe durata stării de alertă, prin ordin comun al ministrului sănătății și ministrului afacerilor interne se poate institui:

a) obligativitatea purtării măștii de protecție în spațiile publice, spațiile comerciale, mijloacele de transport în comun și la locul de muncă; (...)

VIII. Opinia judecătorului-raportor

Rezumând problema de drept supusă dezlegării, judecătorul-raportor, în esență, a reținut că portul măștii de protecție nu conferă *de plano* celui care o poartă calitatea de persoană mascată, fiind necesar ca masca de protecție, precum și modalitatea în care aceasta este purtată la momentul comiterii faptei să aibă aptitudinea de a îngreuna identificarea autorului, în caz contrar, varianta agravată nu va fi incidentă.

Totodată, s-a reținut că interpretarea literală a normei care instituie varianta calificată a infracțiunii de furt relevă faptul că elementul circumstanțial prevăzut de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal constituie o împrejurare obiectivă, a cărei realizare este independentă de poziția subiectivă a autorului în raport cu rezultatul acțiunii de mascare, iar interpretarea istorico-teleologică nu conferă substanță tezei potrivit căreia o astfel de cerință esențială ar fi implicită.

În dezlegarea problemei de drept, judecătorul-raportor a reținut că divergența de opinii are ca izvor faptul că autorul, persoană mascată care comite un furt, prin portul măștii de protecție se conformează unei obligații legale.

În acest context s-a reținut că îndeplinirea unei obligații legale nu înlătură elementul circumstanțial agravant, iar în lipsa unei prevederi exprese, a conferi acestei împrejurări o atare consecință ar însemna a adăuga cauzei justificative un efect pe

care legea nu îl prevede. De altfel, dacă legiuitorul ar fi considerat că măsura instituită în scop de prevenție sanitară face ca sancționarea mai gravă a furtului comis de către o persoană mascată cu o mască de protecție să nu fie justificată în condițiile obligativității acesteia ar fi putut să confere împrejurării, cu caracter de excepție, un astfel de efect, prin chiar actul normativ care o instituie.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție, examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel București, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, reține următoarele:

IX.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării

În conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală: *„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”*

Din cuprinsul prevederilor legale care reglementează procedura de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile rezultă următoarele condiții de admisibilitate a sesizării, care trebuie îndeplinite cumulativ:

— chestiunea de drept să fie ridicată în cursul judecății, în fața unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— chestiunea de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat deja asupra problemei de drept printr-o hotărâre obligatorie pentru toate instanțele;

— chestiunea de drept pusă în discuție să fie una veritabilă, dificilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite;

— chestiunea de drept să fie esențială, în sensul că de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei.

Examinând îndeplinirea acestor condiții, s-a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de lege privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

Astfel, în analiza primei condiții, s-a reținut că aceasta este pe deplin îndeplinită, instanța de trimitere fiind investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, respectiv cu soluționarea apelului declarat de inculpat.

Și cea de-a doua condiție enunțată este îndeplinită, întrucât chestiunea de drept pentru a cărei lămurire a fost sesizată instanța supremă nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă anterioară sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea instrument procedural de unificare a practicii judiciare aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Referitor la problema de drept care face obiectul sesizării, aceasta este de natură a da naștere, în mod previzibil, unor interpretări judiciare diferite, potențial relevat de punctele de vedere exprimate, astfel încât intervenția instanței supreme este una legitimă.

Totodată, problema de drept este determinantă în ceea ce privește soluționarea pe fond a cauzei în care a fost ridicată, în sensul că dezlegarea de principiu asupra chestiunii de drept ce face obiectul întrebării prealabile este de natură a produce un efect concret.

IX.2. Cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii constată că, dată fiind modalitatea concretă de formulare a întrebării prealabile prin încheierea de sesizare, rezolvarea problemei de drept a încadrării juridice a infracțiunii de furt comise de o persoană purtând o mască de protecție într-un spațiu public unde portul acesteia este obligatoriu implică un examen juridic plasat în două coordonate distincte.

Astfel, este necesar a lămurii în prealabil înțelesul sintagmei *„persoană mascată”* din cuprinsul variantei calificate a infracțiunii de furt reglementate prin art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, pentru a stabili măsura în care persoana ce poartă o mască de protecție în îndeplinirea obligației instituite în baza Legii nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, cu modificările și completările ulterioare, poate fi considerată o persoană mascată în sensul legii penale.

Subsecvent se impune clarificarea efectelor ce decurg din îndeplinirea obligației legale, respectiv măsura în care această împrejurare se răsfrânge asupra încadrării juridice a unei fapte penale.

În ceea ce privește prima chestiune se observă că, în lipsa unei consacrarăi specifice a semnificației noțiunii *„persoană mascată”* în chiar cuprinsul normei de incriminare ori în cadrul normelor explicative cuprinse în titlul X din Codul penal — *„Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală”*, înțelesul acesteia nu poate fi decât cel comun, în considerarea art. 25 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Ca atare, notăm că Dicționarul explicativ al limbii române (Academia Română, Institutul de Lingvistică, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009) explică semnificația adjectivului *„mască/mascată”*, în sensul său propriu, astfel: *„1. Care poartă mască, acoperit cu o mască; măscuit. 2. Care nu se vede, fiind acoperit de un alt obiect, de un strat de material etc.; care este ascuns privirilor; camuflat.”*

În esență, mascarea unei persoane presupune acoperirea feței cu o mască sau colorarea acesteia în așa fel încât făptuitorul să nu poată fi recunoscut sau să nu poată fi ușor recunoscut, aceasta fiind, de altfel, semnificația reflectată unanim și constant atât în doctrina de specialitate, cât și în jurisprudență.

În raport cu aceasta se impune o primă concluzie, aceea că portul măștii de protecție nu conferă *de plano* celui care o poartă calitatea de persoană mascată, fiind necesar ca masca de protecție, precum și modalitatea în care aceasta este purtată la momentul comiterii faptei să aibă aptitudinea de a îngreuna identificarea autorului, în caz contrar, varianta agravată nu va fi incidentă.

Așadar, nu în toate cazurile în care o persoană poartă o mască de protecție aceasta poate fi considerată o persoană mascată, această împrejurare de fapt urmând a fi stabilită de la caz la caz.

Ca atare, dincolo de deficiența argumentului reducerii la absurd privind imposibilitatea comiterii unui furt simplu în condițiile ființării măsurii portului obligatoriu al măștii, argumentul implicând sugestia că autorul ar avea dreptul de a sustrage în varianta-tip, acesta nici nu se verifică obiectiv, elementul circumstanțial referindu-se la o persoană mascată, iar nu la o persoană ce poartă o mască de protecție, situațiile nefiind identice.

Cea de-a doua concluzie ce se desprinde din interpretarea literală a elementului circumstanțial agravant este aceea că, odată ce autorul furtului poate fi considerat o persoană mascată, din perspectiva încadrării juridice, este lipsit de relevanță scopul

sau mobilul mascării, reținerea formei calificate nefiind subsumată unei astfel de condiții.

Ca o consecință a principiului legalității, norma de drept penal este de strictă interpretare și aplicare, iar argumentul invocat în excluderea incidenței elementului circumstanțial agravant referitor la faptul că autorul nu ar urmări prin mascarea sa îngreunarea identificării, ci respectarea obligației legale instituite în contextul pandemic nu poate fi primit deoarece norma nu prevede în conținutul său concret o astfel de cerință esențială atașată elementului subiectiv. În cazul în care existența unui anumit scop ori mobil poate fi stabilită pe bază de probe certe, acesta va putea fi valorificat, însă, doar în procesul de individualizare a pedepsei.

Astfel, elementul circumstanțial reprezintă un element constitutiv al infracțiunii care determină realizarea acesteia în varianta calificată, tipicitatea fiind dată de conținutul concret al normei de incriminare. Calificarea unei fapte ca infracțiune nu se poate face decât în conformitate cu legea, ca urmare a corespondenței dintre fapta concretă și conținutul infracțiunii, fiind exclus ca, pe cale de interpretare, să poată fi adăugată o condiție care nu este prevăzută de lege, la fel cum nu ar putea fi eliminată o condiție de tipicitate expres prevăzută de lege.

Așadar, dacă legiuitorul ar fi urmărit prin reglementarea elementului circumstanțial ca realizarea acestuia să fie condiționată de existența unui element subiectiv, ar fi prevăzut expres o astfel de cerință, așa cum a procedat în cazul altor elemente circumstanțiale sau circumstanțe legale agravante [de exemplu, art. 77 lit. e), f), g) și h) din Codul penal: „*Următoarele împrejurări constituie circumstanțe agravante: (...) e) săvârșirea infracțiunii profitând de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze; f) săvârșirea infracțiunii în stare de intoxicație voluntară cu alcool sau cu alte substanțe psihoactive, când a fost provocată în vederea comiterii infracțiunii; g) săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a profitat de situația prilejuită de o calamitate, de starea de asediu sau de starea de urgență; h) săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.*”, art. 189 alin. (1) lit. b), c) și d) din Codul penal: „*Omorul săvârșit în vreuna dintre următoarele împrejurări: ... b) din interes material; c) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse; d) pentru a înlesni sau a ascunde săvârșirea altei infracțiuni...*” etc.].

Este adevărat că la momentul edictării normei societatea nu se confrunța cu o pandemie și că nu exista o obligație generală de a purta o mască de protecție în toate locurile publice sau în anumite locuri publice. Cu toate acestea au existat situații, cunoscute legiuitorului, în care portul unei măști de protecție constituia o obligație legală, în cadrul unor profesii, meserii sau în efectuarea unei anumite activități, cum ar fi cazul medicilor, al celor care lucrează în condiții periculoase sau în medii toxice, în cazul unor activități sportive etc.

Ca atare, nu se susține nici argumentul de interpretare istorico-teleologică, potrivit căruia la momentul edictării normei nu a fost necesară prevederea expresă a scopului urmărit de autorul furtului, acela de a-și ascunde identitatea, deoarece acesta putea fi dedus/prezumat din chiar purtarea măștii, dat fiind că nu exista o obligație legală în acest sens — *lex dixit minus quam voluit*.

Astfel, chiar premisa raționamentului, lipsa unei obligații legale de a purta mască de protecție, este eronată, deosebirea față de contextul social actual constând în sfera subiecților

cărora le incumbă obligația și scopul urmărit prin instituirea acesteia.

Argumentele doctrinei de specialitate cu privire la pericolozitatea furtului comis de către o persoană mascată, în sensul că acțiunea de a se masca face ca identificarea autorului să fie mai dificilă, denotă o pregătire, o premeditare a acestuia și îi conferă o îndrăzneală mai mare, știind că va fi mai greu de recunoscut sau identificat, vizează rațiunea reglementării variantei calificate și nu pot fundamenta instituirea unei cerințe esențiale de ordin subiectiv pe cale jurisprudențială. De altfel, rațiunea instituirii unor limite de pedeapsă mai mari subzistă indiferent de caracterul obligatoriu sau nu al portului măștii de protecție, respectiv identificarea și tragerea la răspundere penală sunt îngreunate, iar autorul, chiar dacă nu urmărește, acceptă că stabilirea identității sale este dificilă, ceea ce crește îndrăzneala acestuia. Mai mult, faptul că portul măștii constituie o obligație generală în anumite spații publice îi profită acestuia, deoarece scade vigilența subiectului pasiv, în contextul în care, deși mascată într-un loc public, persoana respectivă nu va ieși în evidență. De altfel, în ipoteza în care se probează că autorul profită de obligativitatea măștii de protecție, adică urmărește îngreunarea identificării sale, ar putea fi incidentă chiar și circumstanța legală agravantă prevăzută de art. 77 lit. g) din Codul penal privind starea de urgență, desigur, pe durata ființării acesteia, legea penală conferind o valență aparte poziției subiective în astfel de situații excepționale.

Așadar, împrejurarea că identificarea autorului este îngreunată constituie chiar rezultatul obiectiv al acțiunii de a se masca și este analizată odată cu evaluarea modalității faptice de acoperire a feței de a se circumscrie noțiunii de „persoană mascată”, independent de poziția subiectivă a autorului.

Sintetizând, interpretarea literală a normei care instituie varianta calificată a infracțiunii de furt relevă faptul că elementul circumstanțial prevăzut de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal constituie o împrejurare obiectivă, a cărei realizare este independentă de poziția subiectivă a autorului în raport cu rezultatul acțiunii de mascare, iar interpretarea istorico-teleologică nu conferă substanță tezei potrivit căreia o astfel de cerință esențială ar fi implicită.

În al doilea rând, se remarcă faptul că divergența de opinii are ca izvor faptul că autorul, persoană mascată care comite un furt, prin portul măștii de protecție, se conformează unei obligații legale.

Prealabil, se reține că, prin dispozițiile Legii nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 15 mai 2020, cu modificările și completările ulterioare, în vigoare la data faptei, a fost prevăzută posibilitatea instituirii obligativității purtării măștii de protecție în spațiile publice, spațiile comerciale, mijloacele de transport și la locul de muncă, pe durata stării de alertă, prin ordin comun al ministrului sănătății și al ministrului afacerilor interne, în scopul gestionării crizei determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2.

În acest context normativ a fost adoptat Ordinul ministrului sănătății și al ministrului afacerilor interne nr. 874/81/2020 privind instituirea obligativității purtării măștii de protecție, a triajului epidemiologic și dezinfectarea obligatorie a mâinilor pentru prevenirea contaminării cu virusul SARS-CoV-2 pe durata stării de alertă, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 435 din 22 mai 2020.

Conform art. 1 din cuprinsul actului administrativ normativ menționat, *pe durata stării de alertă, în spațiile publice închise, spațiile comerciale și la locul de muncă a fost instituită obligativitatea purtării măștii de protecție.*

Se impune a se aminti că măsura a suferit în timp modificări în funcție de contextul epidemiologic.

Or, îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă, în forma prevăzută de lege, constituie, potrivit art. 21 alin. (2) din Codul penal, o cauză justificativă. Cu alte cuvinte, îndeplinirea unei obligații înlătură caracterul nejustificat al faptei comise ca urmare a conformării subiectului activ la obligația impusă de autoritatea competentă, lipsind fapta penală de una dintre trăsăturile esențiale pentru a fi considerată infracțiune.

Efectele cauzei justificative se produc exclusiv atunci când chiar fapta este comisă în îndeplinirea obligației legale, fără ca legea penală să prevadă vreun efect similar asupra elementului circumstanțial, ca în cazul erorii, cauză de neimputabilitate reglementată de art. 30 din Codul penal.

Astfel, art. 30 alin. (3) din Codul penal prevede expres că: „Nu constituie circumstanță agravantă sau element circumstanțial agravant starea, situația ori împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârșirii infracțiunii.”

Ca urmare, îndeplinirea unei obligații legale nu înlătură elementul circumstanțial agravant, iar în lipsa unei prevederi exprese, a conferi acestei împrejurări atare consecință ar însemna a adăuga cauzei justificative un efect pe care legea nu îl prevede. De altfel, dacă legiuitorul ar fi considerat că măsura instituită în scop de prevenție sanitară face ca sancționarea mai gravă a furtului comis de către o persoană mascată cu o mască de protecție să nu fie justificată în condițiile obligativității acesteia

ar fi putut să confere împrejurării, cu caracter de excepție, un astfel de efect, prin chiar actul normativ care o instituie.

În lipsa unei prevederi legale exprese, principiul legalității se opune unei interpretări jurisprudențiale în sensul înlăturării unui element circumstanțial agravant, în condițiile în care voința legiuitorului poate fi decelată din chiar litera legii și prin corelarea normelor relevante.

Cât privește teza potrivit căreia ar exista o neconcordanță între voința legiuitorului și exprimarea acesteia în normă, în concret, legiuitorul a dorit să spună mai mult decât a exprimat, cu referire și la contextul social, dincolo de faptul că premisa raționamentului nu rezistă unei analize concrete, este chiar contrară dispozițiilor legale.

În concluzie:

— o persoană care poartă o mască de protecție nu poate fi considerată în toate cazurile o persoană mascată în sensul legii penale, această împrejurare de fapt urmând a fi stabilită de la caz la caz, o dezlegare de principiu nefiind posibilă;

— îndeplinirea obligației de a purta mască de protecție în spațiile publice în care actele normative în vigoare prevăd obligativitatea acesteia nu înlătură tipicitatea elementului circumstanțial agravant prevăzut de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal, în cazul infracțiunii de furt săvârșite de către o persoană mascată.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 477 din Codul de procedură penală,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de către Curtea de Apel București — Secția a-II-a penală în Dosarul nr. 16.037/301/2021, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„În situația în care infracțiunea de furt este comisă de o persoană ce poartă o mască, într-un spațiu unde purtarea măștii este obligatorie, se reține varianta calificată a infracțiunii de furt prevăzute de dispozițiile art. 228 alin. (1)—art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal?” și, în consecință, stabilește:

Îndeplinirea obligației de a purta o mască de protecție având aptitudinea de a ascunde fizionomia, în spațiile publice în care actele normative în vigoare prevăd obligativitatea acesteia, atrage incidența elementului circumstanțial agravant prevăzut de art. 229 alin. (1) lit. c) din Codul penal privind infracțiunea de furt săvârșită de către o persoană mascată.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 27 ianuarie 2022.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI
DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Adina Andreea Ciuhan Teodoru

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:
Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

